

«فرهیختگان» بررسی کرد

سه‌م ۳ درصدی تجهیزات پزشکی از دانش‌بنیان‌ها

عکس: ویژه سارلی آفرینندگان

است. نکته حائز اهمیت اینکه، متأسفانه مسیر صادرات تجهیزات پزشکی در کشور در سال ۹۷ با رشد منفی ۹۲ درصدی مواجه بوده و این، یعنی به صد درآمد زنگ خطر برای صنعت ساخت و تولید تجهیزات پزشکی در کشور. این در حالی است که یکی از نیازهای اساسی کشور با حجم بسیار عظیم داخلی، که توجیه اقتصادی بسیار زیاد و ارزش افزوده قابل توجهی دارد، بخش تجهیزات و ملزومات پزشکی است. به‌ویژه در شرایطی که به‌واسطه تحریم‌های اعمال شده، امکان واردات تجهیزات پزشکی به کشور سخت و هزینه‌بر است، ضرورت توجه به شرکت‌های دانش‌بنیان این حوزه و حمایت از آنها دوچندان می‌شود. در این راستا سرمایه‌گذاری برای ایجاد و گسترش پارک‌های علم و فناوری و شهرک‌های علمی و تحقیقاتی روند تولید تجهیزات پزشکی را تسریع می‌کند. همچنین تأسیس شرکت‌های استارت‌آپی در زمینه تولید تجهیزات پزشکی خاص و گسترش شرکت‌های کوچک‌تر قبلی با استفاده از حمایت‌های شهرک‌های علمی تحقیقاتی نیز می‌تواند مکمل توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در حوزه تولید ملزومات و تجهیزات پزشکی باشد.

مشکلات فعالان حوزه تجهیزات پزشکی

اگرچه کارشناسان بر این باورند که تحریم‌ها و مشکلات موجود بر سر راه واردات مواد اولیه مهم‌ترین مشکل تولیدکنندگان تجهیزات و ملزومات پزشکی در کشور است، اما به گفته فعالان و اعضای انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان تجهیزات و ملزومات پزشکی، دندانه‌زنی، آزمایشگاهی و دارویی، عدم حمایت از شرکت‌های تولیدکننده، اصلی‌ترین مشکل تولیدکنندگان این حوزه است. پس از آن نبود نقدینگی و نوسانات و بی‌ثباتی بازار ارز، تأمین مواد اولیه و ملزومات تولید تجهیزات پزشکی را دشوار کرده است. بدیهی است شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در حوزه ملزومات و تجهیزات پزشکی، به‌واسطه استفاده از فناوری‌های تک در تولید محصولات خود، مسیر دشوارتری را برای کسب سهم بیشتر از بازار ایران و بازار جهانی در پیش‌رو دارند. اما همان‌طور که در ابتدای گزارش عنوان شد، برای قرار گرفتن در جایگاه کشورهای صاحب‌نام صنعت تولید تجهیزات پزشکی چاره‌ای جز روی آوردن و حمایت همه‌جانبه از شرکت‌های دانش‌بنیان نیست.

تجهیزات پزشکی در استان‌های مختلف کشور فعال هستند. این یعنی تنها سه درصد شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه ملزومات و تجهیزات پزشکی فعالیت می‌کنند. آمارها نشان می‌دهد تهران با برخورداری از ۹۷ شرکت دانش‌بنیان فعال در حوزه وسایل، ملزومات و تجهیزات پزشکی، بیشترین تعداد این شرکت‌ها را در خود جای داده است. پس از تهران، استان اصفهان با ۱۷ شرکت فعال در حوزه وسایل، ملزومات و تجهیزات پزشکی سهم بیشتری نسبت به سایر استان‌های کشور در این بخش دارد. نکته قابل توجه اینکه به‌رغم اهمیت رشد و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه ملزومات و تجهیزات پزشکی، اما همچنان در بسیاری از استان‌های کشور، از جمله اردبیل، ایلام، خراسان شمالی و جنوبی، زنجان، گلستان، لرستان و چهارمحال و بختیاری شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در این حوزه وجود ندارد. این در حالی است که مرور آمار وزارت بهداشت از رتبه‌بندی استان‌های کشور در تعداد مبتلایان به بیماری‌هایی مانند سرطان نشان می‌دهد برای مثال استان‌هایی مانند اردبیل، زنجان و خراسان شمالی، دارای بیشترین بیماران مبتلا به سرطان معده هستند. این بدان معناست که نیاز این استان‌ها به خدمات پزشکی برای درمان و پیشگیری از سرطان، بیش از سایر استان‌هاست و بر این اساس امکان فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه ملزومات و تجهیزات پزشکی در این استان‌ها به خوبی فراهم است. همچنین در استانی مانند گلستان که طبق آمار وزارت بهداشت بیشترین شیوع سرطان مری در آن گزارش شده است، نیاز به حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه ملزومات و تجهیزات پزشکی بیش از سایر استان‌ها احساس می‌شود.

سهم کمتر از یک‌درصدی ایران

از صادرات ملزومات پزشکی

براساس آخرین آمار ارائه‌شده از سوی سازمان توسعه تجارت، سهم ایران از کل صادرات تجهیزات و ملزومات پزشکی در جهان، در پایان سال ۲۰۱۸ بسیار کمتر از یک درصد بوده است (۰.۰۳ درصد). در حالی که آمریکا با ۱۷ درصد و آلمان با ۱۴ درصد، بیشترین سهم از صادرات تجهیزات و ملزومات پزشکی را دارند. در بخش واردات این تجهیزات نیز، سهم ایران از کل واردات تجهیزات پزشکی در جهان در پایان سال ۲۰۱۸، همچنان کمتر از یک درصد و بوده

زهرا فریدزادگان

روزنامه نگار

صنعت تولید ملزومات و تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی جزء صنایع مهم و استراتژیک محسوب می‌شود که معمولاً کشورهای صاحب‌نام در این صنعت، سالانه برای تولید محصولات و تجهیزات پزشکی و تأمین نیاز کشور و همچنین صادرات و آرزواری، سرمایه‌گذاری‌های کلانی می‌کنند. طبق آمارهای جهانی، آمریکا، هلند، ایرلند، ژاپن و چین در زمره تولیدکنندگان تجهیزات و ملزومات پزشکی هستند و تولیدات آنها سالانه به سراسر جهان صادر شده و مورد استفاده حوزه پزشکی و درمان قرار می‌گیرد. کارنامه موفق این کشورها در تولید تجهیزات پزشکی گویای این امر است که بیشترین حمایت و سرمایه‌گذاری دولت‌ها در این بخش، معطوف تولیدکنندگانی بوده که تولیدات آنها بر پایه تکنولوژی‌های تک و فناوری‌های دانش‌بنیان بوده است. به عبارت دیگر، پیشرفت و توسعه صنعت تولید ملزومات و تجهیزات پزشکی به‌واسطه رشد کیفی و کمی شرکت‌های دانش‌بنیان بوده است که در سایه حمایت‌های دولتی و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، توانسته‌اند در دهه‌های اخیر، سهم قابل توجهی از بازار تجهیزات و ملزومات پزشکی را از آن خود کنند. این تجربه موفق نشان می‌دهد برای دستیابی ایران به جایگاه یکی از تولیدکنندگان موفق و برتر حوزه تولید تجهیزات و ملزومات پزشکی، راهی جز حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان نیست.

نگاهی به آمار

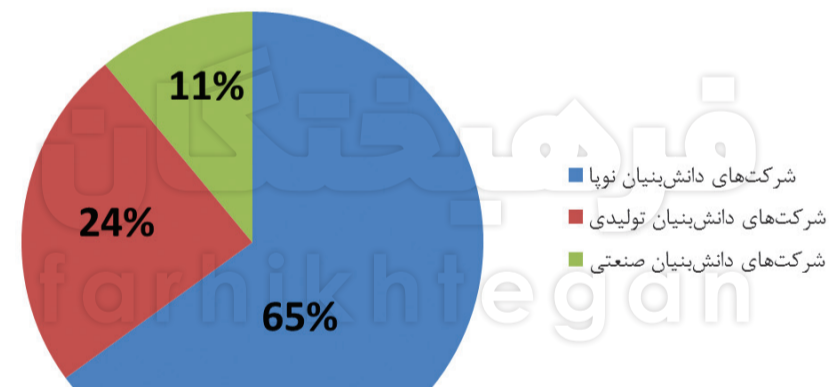
براساس آمارهای ارائه‌شده از سوی اداره کل تجهیزات و ملزومات پزشکی سازمان غذا و دارو در حال حاضر ارزش تولید و واردات حوزه تجهیزات پزشکی در کشور حدود یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار است که یک‌سوم این میزان مربوط به تولیدات داخلی کشور از جمله تجهیزات سرمایه‌ای و ملزومات مصرفی است. بر این اساس می‌توان گفت حدود ۳۱ درصد نیاز کشور به تجهیزات و ملزومات پزشکی، در داخل کشور تولید می‌شود. همچنین، در حال حاضر بیش از ۵۸۰ شرکت داخلی در حوزه تولید ملزومات و تجهیزات پزشکی فعالیت می‌کنند که از این تعداد حدود ۱۸۰ شرکت دانش‌بنیان، محصولات فنی و فناوری‌های تک تولید می‌کنند. با ایجاد معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در تمامی حوزه‌های فناوری، مورد توجه بیشتر مسئولان این بخش قرار گرفت و فرصت عرض‌انداز تولیدکنندگان داخلی در بازار تولید ملزومات و تجهیزات پزشکی فراهم شد. با وجود این برای آنکه صنعت تولید تجهیزات پزشکی بتواند سهم خود از بازار داخلی را افزایش دهد، نیاز است حمایت از فعالان این حوزه نیز بیش از پیش افزایش یابد.

۱۷۶ شرکت دانش‌بنیان

فعال در حوزه ملزومات پزشکی

همان‌طور که پیش از این در گزارش‌های متعددی ذکر شد، در حال حاضر بیش از چهار هزار و ۵۰۰ شرکت دانش‌بنیان در هفت حوزه فناوری در کشور فعالیت می‌کنند که طبق آمار ارائه‌شده از سوی کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت‌های دانش‌بنیان، از این تعداد، ۱۷۶ شرکت در حوزه تولید وسایل، ملزومات و

وضعیت شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه وسایل، ملزومات و تجهیزات پزشکی

تعریف تجهیزات پزشکی

هرگونه وسایل، تجهیزات، ابزار، لوازم، ماشین‌آلات، وسایل کاشتنی، مواد، معرف‌ها یا کالیبراتورهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارها که توسط تولیدکننده برای انسان (به تنهایی یا در تلفیق با سایر وسایل) جهت حداقل یکی از اهداف زیر ارائه شود، جزء وسایل پزشکی محسوب می‌شود.

- تشخیص، پیشگیری، پایش، درمان یا کاهش بیماری
- تشخیص، پایش، درمان، تسکین، جبران یا به تعویق انداختن صدمه یا معلولیت
- تحقیق و بررسی، جایگزینی، اصلاح آناتومی یا یک فرآیند فیزیولوژیک
- حمایت یا پشتیبانی‌کننده حیات
- کنترل بارداری، تمیز یا ضد عفونی‌کننده یا استریل‌کننده وسایل یا محیط برای اهداف پزشکی
- کلیه وسایل، مواد، معرف‌ها، کالیبراتورها، وسایل جمع‌آوری، نگهداری، نمونه، مواد و محلول‌های کنترل آزمایشگاهی و دندانه‌پزشکی

نشست هم‌اندیشی نمایندگان مجلس با رئیس دانشگاه آزاد اسلامی برگزار شد

معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به آیین اجرایی بند «ح» تبصره «۹» ماده واحده قانون بودجه، گفت: «در جلسه هم‌اندیشی مقرر شد نام دانشگاه آزاد اسلامی نیز در ذیل موسسات و نهادهای مشمول این بند قرار بگیرد تا ۲۴ هزار عضو هیات‌علمی دانشگاه و بیش از ۳۵۰ هزار دانشجوی تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد اسلامی بتوانند به راحتی خدمات پژوهشی خود را در اختیار جامعه قرار داده و از مزایای این طرح برخوردار شوند.» حیدری با بیان اینکه مطالبات دانشگاه آزاد اسلامی از بنیاد شهید نیز در این جلسه مطرح شد، گفت: «براساس قانون، بخشی از شهریه دانشجویان شاهد و ایثارگر توسط بنیاد شهید پرداخت می‌شود، اما از سال ۹۳ تاکنون از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران مبلغ اندکی به دانشگاه آزاد اسلامی پرداخت شده، اما با توجه به ارزش‌های خانوادگی شهدا و ایثارگران برای نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه آزاد اسلامی، این دانشگاه کوچک‌ترین خللی در روند تحصیلی این عزیزان وارد نکرده است. بنیاد شهید در حال حاضر ۱۸۵۰ میلیارد تومان به دانشگاه آزاد اسلامی بدهی دارد.»

سخنگوی دانشگاه آزاد اسلامی با برگزاری جلسه هم‌اندیشی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با برخی نمایندگان مجلس شورای اسلامی که سابقاً عضو هیات‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی بوده‌اند، خبر داد. احمد حیدری، معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه و سخنگوی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگار روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی، گفت: «روز گذشته جلسه هم‌اندیشی با حضور ۱۹ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی که سابقاً عضو هیات‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی بوده‌اند، با دکتر محمد مهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی برگزار شد.» وی با بیان اینکه جلسه هم‌اندیشی به‌منظور پیشبرد اهداف دانشگاه آزاد اسلامی برگزار شد، گفت: «در این جلسه دکتر طهرانچی به گزارشی از اقدامات یک‌ساله دانشگاه آزاد اسلامی در حوزه‌های مختلف از جمله طرح‌های پژوهشی، ایجاد طرح پایش، کارآمدی دانشگاه به سمت مهارت‌آموزی، رویکرد دانشگاه به حل مشکلات و مطالبات مطرح در جامعه پرداخت که این موارد بسیار مورد استقبال و تقدیر نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرار گرفت.»

دانشگاه فنی و حرفه‌ای ردیف بودجه‌ای برای امور پژوهشی ندارد

سیدحیدر میرفخرالدینی در گفت‌وگو با ایسکانیوز با اشاره به تأمین بودجه پژوهشی در دانشگاه فنی و حرفه‌ای اظهار کرد: «فعالیت دانشگاه فنی و حرفه‌ای نسبت به سایر دانشگاه‌ها متفاوت است و عمدتاً پژوهش‌های کاربردی در آن صورت می‌گیرد و کمتر به مسائلی همانند حق التالیف و انتشار مقالات می‌پردازد.» به گفته میرفخرالدینی، ردیف بودجه برای امور پژوهشی دانشگاه در نظر گرفته نشده است و بودجه مربوط به این بخش از محل‌های مختلفی تأمین خواهد شد. با توجه به اهمیت حوزه پژوهش، بودجه این بخش از درآمد اختصاصی خود دانشگاه تأمین شده که عمدتاً صرف تجهیز کارگاه‌ها خواهد شد. معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه فنی و حرفه‌ای گفت: «عمده پژوهش در دانشگاه فنی و حرفه‌ای بر تجهیز کارگاه‌ها متمرکز شده است، زیرا بین ۷۰ تا ۸۰ درصد سرفصل دروس دانشگاه به صورت عملی و کارگاهی تدوین شده است، در این راستا هرچه کارگاه‌ها را تجهیز و تقویت کنیم، می‌توانیم انتظار خروجی نیروی ماهر و آچار به‌دست را از دانشگاه‌ها داشته باشیم.»